

Uferné Sárközi Ágnes

BOCSKAI SAPKÁS LEÁNYGIMNAZISTÁK

Diákéveim emlékeiből

Számomra a legfontosabb feladatok közé tartozik – a mesterek iránti tisztelet. Nem szabad az életünket anélkül mögöttünk hagyni, hogy hálánkat ne fejezzünk ki azok iránt, akiket szívből tisztelünk. Ehhez nem nagy szavak kellene, de legalább egyszer az életben meg kellene ezt mondani nekik. (Részlet Stephan Zweig Maxim Gorkijnak írt leveléből.)

Nézegetvén az 1956/60-as Állami Általános Leánygimnáziumi tablóképemet, amelynek felső sorában, mint mindig az igazgatók, és a pedagógusok láthatók, az alattuk lévő sorokban pedig az egyforma ünneplőbe öltözött diákok, és csaknem ötven évet visszarepülnek gondolataim. Nagyon szép szokás ez, és egy valóban történelmi kép, hiszen azt az időszakot tükrözi, amelyben akkor éltünk. Kiegészítik ezt az évente elkészített csoportképek, melyek segítségével kisebb-nagyobb emlékfoszlányok lebegnek szemeim előtt.

A mi igazgatónk két éven át a városban jól ismert, neves pedagógus Andrási Béla volt, később pedig a Jászságot kutató Kiss József. Gyakran változó osztályfőnökeink pedig sorjában: Kaszás Gyula, majd őt követte Szegedi János, végül Detki Kálmán tanár urak voltak. Nevelőkként többek között a legtöbb időt a következők töltötték velünk: Szombathy Miklós (matematika), Rác István (matematika), Berke Istvánné (magyar nyelv), Tóth János, Császtvai István (történelem), Szegedi Jánosné (testnevelés), Tukora János (természetrész), Sáros András (művészettörténet), Legeza Pál (kémia), Balogh János (latin), Fábíán Zoltán (logika, pszichológia). Sokukra ugyanaz vonatkozik mint az általános iskolai tanítóinkra, tanárainkra, hogy sokat adtak, és ha valaki megszívlelte igyekezetüket, akkor abból egy „nagy adagot” vitt magával az életbe. Voltak közöttük, akik nemcsak az általuk leadott anyag megtanulásában segítettek, hanem felkeltették érdeklődésünket, ösztönöztek arra, hogy az egyes tárgyakban és bizonyos szellemi értékekben jobban elmélyedjünk. Közülük sajnos néhányan már nem élnek, ezért az utolsó osztálytalálkozónkon emléküknek tisztelegve egy-egy gyertyát gyújtottunk.

Annak idején a gimnáziumban humán tagozatra jártam, szerettem a nyelveket, az irodalmat és a könyveket, de hál' Istennek a természettudomány is érdekelt. Bizonytalan volt, hogy lehet ezen egyáltalán, és ha igen, akkor majd hol lehet nekem továbbtanulnom. Ezért jó volt minden területen a „sarat állnom”, ami jeles érettségimmal sikerült is. Jó lett volna olyan szakma, ahol a nyelvek dominálnak, de

ez akkor nem adatott meg nekem. Később önerőből, és egy tolmácsvizsga letételével, Drezda város egyik nyilvántartott német-magyar tolmácsa is lettem és ettől kezdve az alapfoglalkozásom mellett néha-néha tolmács-fordítóként dolgozhattam.

Az Állami Általános Leánygimnázium

Ilyen intézmény nem is volt egy ideig Jászberény városában, bár volt néhány lány, aki a nagy múltú, patinás József Nádor Gimnáziumban érettségizett, de ott mindig a fiúk voltak többségben. A mi időkben már több lány szeretett volna továbbtanulni, így aztán az akkori Lehel Vezér Fiúgimnázium mellett szükség volt egy leánygimnáziumra is, ahol a környező falvakból érkezők is tanulhattak. Ezt ideiglenesen úgy tudták megoldani, hogy az új iskola felépüléséig, minket a Zirzen Janka Tanítóképzőben helyeztek el. Az új Leánygimnázium csak 2 év után készült el, így a 3. osztálytól már oda jártunk, de így nem volt igazán harmonikus és folyamatos a négy évünk. Az osztályfőnökök, a tanárok, a tanárnők állandóan változtak, és nem tudtunk annyira szívükhöz nőni. A Képzőben eltöltött első két évünk alatt inkább csak „megtúrtek” lehetünk. Nevelőink többnyire a Képző nevelői közül kerültek ki, akiknél - bár kitűnő szakemberek voltak - éreztük, hogy igazi feladatuk a képzősök oktatása. Ennek ellenére mi is szeretttük volna jól érezni magunkat a Tanítóképző szent falai között. Ez az iskola szinte „történelmet” lehel magából, úgy méreteivel, mint különleges beosztásával. Érezni lehetett, hogy ezt az épületet a tervezői, és kivitelezői nem „siették el”. Az eredmény egy tekintélyes, szép épület lett, amivel felépülése után városunk méltán dicsekedhetett. A hosszú folyosók, a hatalmas falak, a tágas termek lenyűgözők voltak. Előfordult, hogy az órák közötti szünetekben a falakon lévő régi tablóképeket szemlélgettük, és megcsodáltuk az előző évszázadokat - ismerősöket keresvén közöttük. A Tanítóképző ismert volt apró zongoratermeiről, ahonnan naponta a gyakorlás kakofóniája volt hallható, hiszen a növendékeket zenére is tanították. Voltak ott fizika-, kémiaszertárak, és e tantárgyak számára külön fenntartott tantermek, laborok, ahol kísérleteket mutattak be. Ezeket viszont már mi is használhattuk. Nem voltunk csak egy teremhez kötve, mint az általános iskolában, hanem a tantervnek megfelelően vándoroltunk egyik teremből a másikba. Azonkívül ott volt az ünnepélyes, előkelő aula is, ami úgy hatott ránk, mint egy nagy szentély. Mindez később nem így volt az új - mondhatni teljesen szocialista stílusban felépült - egyszerűbb, iskolánkban. (Ma ez az Erősáramú Szakközépiskola) Ebben minden funkcionális volt, mint egy panelházban. Nos, nekünk akkor ez jutott. Emlékszem, itt már magunk takarítottuk a termeket, mert nem volt pedellusunk. Ez a foglalkozás akkor már megszűnőben volt, mert nem találtak rá embert.

De visszatérek az első két évhez, hogy érzékeltessem, hogyan teltek napjaink. Kifelé a városból, olyan messzire a Képzőhöz.... ahhoz bizony legtöbbszörnek minden reggel bőven le kellett gyalogolnunk, néha szaladnunk a 2 km-t. És ezt meg kellett

tennünk esőben, hóban, szélben, télen, nyáron. A vékony nylonharisnyában bizony pirosra fáztak lábaink, amit ekkor viselnie egy lánynak szinte kötelező volt. Akkor még nem volt divat a mostani praktikus farmer. Az a napi gyalogolás annyira megedzett bennünket, hogy valószínűleg sokan közülünk edzetek is maradtak, és nem lustultak el életük folyamán sem. Ebben az időben még minden középiskolának egyéni sapkaviselete volt, amit bizony a fejünkön hordani is kellett. A mi sapkánk egy Bocskay-sapka volt; bordó düftin anyagból készült, fekete merev szegéllyel. Ez együvé tartozást, de más iskoláktól való megkülönböztetést is sugallt, és büszkéek voltunk rá, még akkor is, ha nem is viseltük mindig szívesen.

A bentlakókkal együtt sokan tanulószobások voltunk; ezzel megoldódott a jutányos étkeztetés, amit viszont a szocializmus pozitív vívmányaként kell elkönyvelni. A tanulószoba családi hangulatát mi magunk teremtettük; az okosabbak segítették a gyengébbeket és „húzták” magukkal őket a nagy cél: az érettségi felé. Jó tanulmányi eredményemnek is híre ment, így az egyik osztálytársam édesanyja felfogadott házitánitónak. Előfordult, hogy a nyár egy részét korrepetálással - Alsószentgyörgyön - náluk töltöttem. Gyakorlatom volt már ebben, hiszen általános iskolás koromban is előfordult, hogy egy rászoruló pótvizsgára kellett előkészítenem. Nem dicsekvésképpen, de megemlítem, hogy az imént említett osztálytársnőm később magas állami kintűntetésben részesült. Pedagógus őseinek öröksége és érzéke is hatott, és megállta helyét falujában, iskolájában, aminek igazgatója lett.

Természetesen az osztály legnagyobb része előbb-utóbb tagja lett a Kommunista Ifjúsági Szervezetnek, mert nélkülnem lehetett volna továbbtanulni. A KISZ-es foglalkozásaink emlékei már nagyon elhalványultak, csak arra emlékszem, hogy ismerni kellett az aktuális politikai eseményeket, főleg azt, hogy mi történik a Szovjetunióban. Tanáraink közül egyeseket – biztosan a fiatalabbakat – azzal is meg voltak bízva, hogy figyeljék a diákságot, hogy ki jár templomba, ki nem, mert ez nagyban meghatározta a diák további sorsát. Meglehet, ez a parancs „fentről” jött, és - mint mindig - valakinek teljesíteni kellett. 1956-ban erre aztán úgy válaszolt a jászberényi diákság, hogy az illetőt menesztették a városból, de az is lehet, hogy önszántából ment. Az enyhülést, amikor nem számított a származás, csak a teljesítmény, azt sajnos mi már nem értük meg. (Ezt a törvényt csak 1963-ban, három évvel az érettségink után hozták meg.) Osztályunk az 1956-os eseményeket csak mint csendes szemlélő élte át, kivéve az egyik osztálytársnőnk bánatát, akinek fiatal öccsére rálöttek az orosz katonák. Ez minket is felháborított, és gondolatban bizony állást foglaltunk.

A Rác házaspár és Tukora tanár úr voltak azok, akik 1958-ban, a gimnáziumi éveink alatt, az egyetlen iskolai kirándulást szervezték a Mátrába. Ezért a mai napig hálásak vagyunk nekik. Egy ilyen kirándulással lehetett csak igazán összefogni a fiatal társaságot, mert ekkor már nem voltunk gyerekek. Ha nem lennének fényképeink, akkor talán erre nem is emlékeznénk. Ezek voltak azok az idők, amikor

kezdtünk „ébredezni”, inkább egymásnak meséltük el kis titkainkat és nem a szüleinknek. Az álmok és vágyak ideje volt ez az idő, és sokaknak már ekkor „sorsszerűen” alakult az élete. A Lehel Vezér Gimnáziumba járó fiúk közül egyesekkel kapcsolatok szövődtek, melyek később házassággal végződtek.

A szokásos tánciskolát a fiúgimnáziummal közösen szervezték, hiszen párosan volt szép a „felölttek parkettjén” való mozgás, amit akkor és ott kellett megtanulnunk. Többnyire ismertük egymást - mint hasonló korú jászberényi fiúk és lányok - de ez az esemény újra összehozott bennünket. Felejthetetlenek maradnak a Lehel Szálló nagytermében lezajlott bálók is. Sokan közülünk még nagyon jól emlékeznek szorgalmas táncosaikra, és a teremben zúgó-búgó könnyűzenére. És arra is, hogy mi – fiatal lányok – a nagy esemény előtt hosszú órákat várokoztunk Jászberény legjobbjához (Kári Lászlónál), mert akkor mindenki nála akart megszépülni, mindenki tőle várta a metamorfózis csodáját.

Ugyanúgy felejthetetlen maris a jászberényi nyarakat telekürtölő sok-sok strandfürdői sláger, minek hangereje néha túllépte a megengedhetőt, de annyira jellemző volt azokra az évekre, amiket még otthon töltöttem. Hasonlóan a nyári esték vadgalamb turbékolása, a tücsökciripelés, majd az ősz beállta és a temetők novemberi gyertya- és krizantémszaga, az alföldi hideg telek, a meghitt karácsonyok, ahová most gondolataim vándorolnak. De talán legszebb volt a város ébredése, a tavasz, amikor néha már márciusban levedlettük a nehéz téli kabátot, és könnyebb ruhákba bújtunk át, hogy élvezzük az egyre melegebben sütő napot. Ekkor rendre kivirágoztak a magánházak előkertjei és gyümölcsfái.

Természetesen a szóbeli és írásbeli érettségi olyan nyomot hagyott mindannyiunkban, hogy arra örökké visszaemlékezünk, ki-ki pozitív vagy negatív érzelmekkel, aszerint, hogy hogyan sikerült az. Az idősebbek már akkor mondták, hogy ez lesz életünk legnehezebb vizsgája, mert mindaz, ami ezután következik soha nem fog majd annyira nehezünkre esni. Életem további vizsgái során sokszor ezzel próbáltam nyugtatni magam, bár nem mindig volt könnyű. Az érettségi után egy rövid időre fellélegeztünk; fiatalok voltunk, végre szabadnak éreztük magunkat, tele voltunk idealizmussal és világot megváltó gondolatokkal.

Meglehet, tanáraink, tanárnőink már régen elfelejtettek bennünket, akik hamar elkerültünk a városból, mert nekik száz és száz új diákjuk volt, nem tudtak mindenkire külön-külön emlékezni. Csupán az ötvenkénti rendre megszervezett osztálytalálkozók elevenítik fel újra a közös perceket, órákat. Ekkor látjuk, hogy közülünk mindenki másként emlékezik, és ki tudná mindazt összeírni. Valamikori nevelőink pedig sajnos egyre fogynak. Mindenesetre, akik még élnek, azoknak hálás köszönet azért az útravalóért, amivel bennünket annak idején felvérteztek. Hogy mennyire lett hasznunkra a latintudás, a pszichológia, a logika, a német és az orosz, a matematika, fizika és kémia, az irodalom és történelem, a művészettörténet, a földrajz, a biológia és a sport? (Remélem, hogy a felsorolásnál nem felejtettem ki egy lényeges területet

sem.) Mondhatni mindegyik tárgy megalapozott, biztosított, amire építeni lehetett. Sokszor azóta is eszembe jut egy-egy latin idézet - hála Balog János tanárunk alapos, egyedi oktató stílusának – egy-egy magyar vers, amit ide származott ismerőseimmel néha versenyben próbáltunk elszavalni. Történelmi ismereteink pedig újabb környezetünk alapos történelmi ismeretével gyarapodtak, mint ahogy a természetrajz is, amit annak idején Tukora tanár úr „plántált” oly gondosan belénk. Ebből a tárgyból itt újra meg újra meg kellett tanulnunk a fák, virágok, növények állatok megfelelő német neveit. A mai napig is sokszor szótárakban vagy lexikonokban kell keresgélni a különleges, ritka kifejezéseket. Sáros András tanárunk magával ragadó művészettörténeti órái nélkül pedig nem lett volna életünkben annyi lelkesedés a különböző városnézéseink és múzeumlátogatásaink alkalmával. Summasummárum: itt, Németországban úgy éreztem, hogy általános műveltség tekintetében nem maradtam el az itteni képzettebb emberek mögött, és ebben a jászberényi alma maternek nagy szerepe van.

Magam az iskolai tanulmányaim alatt csaknem mindig szófogadó, csendes gyerek voltam. Mi, egyébként vagy osztályidegennek titulált gyerekek nem engedhettük meg magunknak, hogy valami csínytevést indítványozzunk, de ha mások ilyenbe kezdtek, akkor mi is benne voltunk. Nem lehetett másként, és együtt könnyebb volt viselni tetteinkért a felelősséget. Sok április elsején megtörtént, hogy csak úgy eltűntünk az osztályból, mert évente egyszer jó volt megrézfálni a tanárokat. Így aztán egy ideig keresgethettek bennünket, és megúsztuk a feleltetést! - Ötleteim nekem is voltak azzal kapcsolatban, hogy mivel lehetne megbontani a rendet. El is meséltem iskolatársaimnak, amit egy régi könyvben olvastam: fohagyomával kell bekenni a tanári asztal alját, annak nem marad el a hatása! Ezen kívül volt egy másik ötletem is: a tantermi kilincset le lehet szerelni, majd lazán visszahelyezni, ami szintén kavardást okozhatott. Azt hiszem, egyszer kipróbáltuk ezeket is.

Barátnőim többnyire hasonló családokból származtak, mint az enyémmé, de akadtak mások is. Jó kiállású bátyám miatt gyakran meghívtak engem is kisebb-nagyobb összejövetelekre (zsúrra), ahol a társadalmi együttélés alapjait mélyíthettük társalgás, csevegés és táncolás formájában. Egy ilyen kisvárosban, mint Jászberény ez volt a szokás, és az iskolán kívül ez adott újabb lehetőséget, hogy egy fiatal fiú vagy lány jobban megismerkedhessen egymással, amit később esetleg komolyabb kapcsolat is követett. Ez a szokás lassan kihalt, mert csak a jobb módúak engedhették meg maguknak. Engem is meglátogathatott, aki akart, mert nagy udvarunkon elfértünk, de nagyobb megvendéglés csak húsvéthétfőn volt, amikor szokás szerint a locsolókodók házról-házra jártak.

Egyszer egy összeírás miatt kellett a várost járnom, és akkor láthattam, hogy egyes szegényebb családok – saját hibájukból vagy nem - milyen lehetetlen körülmények között laktak: földes szobában nyolcan, ágy nélkül, a földön fekvé. Nekünk akkor még megvolt a házunk, és úgy mértem fel, hogy a mi helyzetünk, összeha-

sonlítván az előbbiekkal „kibirhatóbb” volt. Mivel egy „intakt” családban nőttünk fel, és létezett még körülöttünk az ún. „nagy család” is, ami egyfajta összetartó erővel hatott. Csodálkozva hallgattuk, ha elválásról, netán kalandosabb viszonyokról meséltek előttünk. Nekünk szinte „idegen” volt az ilyen történet. Kikerülvén az életbe csak később fedeztük fel az emberi társadalom sokszínűségét.

Nevelőimmel kapcsolatos érdekességek

Volt egy Kaci bácsi nevű tanár úr, (Fekete Károly), a Bercsényi úti iskolában tanított. Ő engem ugyan nem tanított, de keresztszüleim szomszédságában lakott, gyakran átjárt keresztapámhoz sakkozni, ahol néha velem is találkozott. Általános iskolás koromban neki mindig meg kellett mutatnom iskolás füzetemet. Nagyon megdicsért mert tényleg szépen írtam, de azzal „üldözött”, hogy „sötét szemeimet egyszer egy nagy téglával meg kellene már sürolnom,” hogy egy kicsit világosabbak legyenek. Ezzel aztán nagyon megijesztett. Bár egy idő után rájöttem, hogy csak viccel, de ha lehetett, inkább kerültem a társaságát.

Detki Kálmán tanár úr, aki nagyon jól tanított bennünket oroszra, egyszer - nem nagyon zseniözve magát az osztály előtt - egyenként lehúzogatta zoknijait, és magasra tartván kirázogatta, meglebbentgette azokat, majd újra felhúzta. Valószínűleg melege lehetett és izzadt a lába...

Előfordult, hogy tanúi lehettünk Szegedi János tanár úr és későbbi felesége - Piriti Magdolna - egyre érlelődő szerelmének, ami később házassággal végződött. Ebből aztán csak annyi hasznunk lett, hogy voltak órák, mikor tanár urunk csak úgy „délfüllel” feleltetett bennünket. Feltette a kérdést, de a válasz alatt már sokszor csak álmodozott, ami, ha szerelmes az ember, igencsak természetes. A felelő pedig rutinszerűen azt a jegyet kapta, amit mindig szokott.

Andrási Béla igazgató úr német órái pedig a szokásos „Guten Tag” után legtöbbször így kezdődtek: „Haltet eueren Schnabel !” (= Fogjátok be a csőrötöket, szátokat!). A legtöbbször ugyanis zajosak voltunk és beszélgettünk, ahelyett, hogy az óra kezdetén mindjárt figyeltünk volna.

Kiss József (=Jocó bácsi) pedig úgy maradt meg emlékezetemben, ahogy lassúságával és nyugalomával jött-ment a folyosón, és ő szobája előtt megállva a kicsit félre tartott fejével- „mustrálgatott” bennünket, vagy ahogy hosszasan elbeszélgetett velünk. Nagy tudásával „unikum” volt számunkra. Megkövetelte, hogy a tananyag mellett sokat olvassunk és egyben látogassuk a városi könyvtárat is. Sokszor ott álltunk a füstös dolgozószobája előtt, ahonnan könyveket kölcsönzött ki számunkra, mert nála az olvasás evidens tényező volt.

Itt elárulom, hogy Legeza tanár úr velem szemben egy kicsit megkülönböztetően viselkedett. Ennek az lehetett az oka, hogy valaha - fiatal korában - az anyai nagynéném után „szaladgált”, de nagynéném korai halála miatt nem folytatódott a

dolog. Így csak az emléke maradhatott neki, erről az ügyről én konkrétan nem tudtam meg sokat, csak annyit amennyit édesanyám mesélt el nekem. Előfordult néha, ha felelés alkalmával rajtam volt a sor, hogy nem a nevemet mondta, hanem csak ennyit: „szeretlek Ágnes”. Szemlesütve kellett aztán felállnom, és eltűrni ezt a mondatot, ami nem volt más mint egy vers refrénje, Heine „Vallomás” című költeményéből. Ebből ő csak ezt az egy sort idézgette, és nem volt más „hátsó” gondolata vele. Sajnos nem voltunk olyan bátrak, hogy kérdezősködtünk volna, mit és miért mondanak nekünk tanáraink. Felnéztünk rájuk, hiszen ők szinte, kis „Istenek” voltak szemünkben, szüleinkhez hasonlóan.

Hogy Tukora tanár urunknak (becenevénTukinak) egy nővére is van - akivel véletlenül egy ismerősnél találkoztam – azt is csak nem régen tudtam meg. Családkutatásom során pedig felfedeztem, hogy valaha Jászberényben egy Tukora-Sárközi házasság is kötöttet. Meglehet, hogy messze visszamenően rokonok is voltunk. De ha ezt iskolás koromban tudtam volna, akkor se kaphattam volna nála jobb osztályzatot. Szerettem a természetrajzot és ötösöm volt mindig..

Szombathy tanár urat pedig „Ketyusnak” hívtuk. Az idén tudtam meg leányától, hogy azért kapta ezt a becenevet, mert olyan pontos volt mint az óra. Matematika órái mindenesetre felejthetetlenek maradnak, mert annyira könnyedén tudta tanítani nekünk ezt a nem is olyan könnyű tantárgyat.

Molnár István

ELMÉS ÉS TRÉFÁS FOGADÁSOK

A gyűjtéseim alapján ismertetendő fogadások nem mindegyike minősíthető népi játéknak. Funkciói azonban hasonlatosak, hiszen ezek is a szabadidő eltöltését képezték, szórakoztattak. Jellegüktől függően az egyén testi és szellemi állományának többféle részét igénylik és fejlesztik. Tevékenységüket szabályok határolják be. Egészséges izgalmat gerjesztenek. Közelebbről vizsgálva, tevékenységük tartalmát a következőképpen tipizálhatók:

Egy részük

- a testi erő, mozgásstílus, ügyesség, állóképesség, reflex, ritmusérzék, ritmikus és harmonikus mozgás kipróbálására ad lehetőséget.

A továbbiak pedig

- a megfigyelőképesség, a memória, a fantázia, a zenei hallás, az önfegyelem, az akarat, a türelem, a kulturált veszíteni tudás és beszédkészség gyakorlására alkalmasak.

Jól érzékelhető különbség a játék és a fogadás között, hogy amíg a játék indítéka, menete többnyire közösségi jellegű, általában kettőnél több személy vesz részt benne, a fogadás egyéni indítékú, és csak nagyon ritka esetben érint kettőnél több személyt. Különbség még, hogy a fogadás általában két személy között olyan megállapodás, hogy amelyik félnek az állítása nem lesz igaz, akkor a kölcsönösen megjelölt összeget, tárgyat, oda kell adni a nyertesnek. Amíg a játék ritka esetben fajul el vitatkozássá, netán tettelegességgé, addig a fogadás többször zárul nézeteltéréssel, esetleg súlyosabb testi sértéssel is.

A fogadásoknak különösen jelentős szerepük volt a felnőttek (legények) körében, a *virtuskodáshoz* kötődve. A gyermekek körében ez mérsékeltebb formában zajlott le. Ha valamelyikük nyomatékosan ragaszkodott a vélt, vagy valós állításához - akkor azt mondta a vitatkozó partnerének: fogadjunk!! És vagy fogadtak, vagy nem. Ha a másik félnek nem volt kedve fogadni, akkor gúnyval kevert tréfával ennyit mondott csupán: Fogad alá szart adjunk! A felnőttek pedig ezzel a szöveggel utasították vissza a fogadási ajánlatot, hogy: csak a hülyék és a szélhámosok fogadnak. (Aki bizonytalanra fogad, az hülye, aki biztosra megy, az szélhámos.) A legények már komolyan vették mind a fogadás ajánlását, mind annak megvalósítását. A fogadás végrehajtását a következő rövid esemény vezette be: a fogadást ajánló és az azt elfogadó személy kezét fogták egymással, és odaszóltak valamelyik szemlélődő társuknak, hogy: „vágd el!” A megszólított társ a jobb keze nyitott tenyerének kisujj felőli részével elvágta (megérintette) a fogadást végző személyek